

ROWNAĆ SIĘ (72) *vb impf*

się (40), się (32).

-ó- (6) *Strum, Oczko, KochMRot, KochPhaen, KochPieś, SarnStat, -o- (2) OpecŻyw, Mącz; a jasne. inf* równać się (13). \diamond *praes 3 sg* równa się (24). \diamond *3 pl* równają się (13). \diamond *praet 3 sg m* równał się (2). *f* równała się (3). *n* równało się (4). \diamond *3 pl m pers* równali się (2). *subst* równały się (1). \diamond *imp 2 sg* równaj się (1). \diamond *2 a. 3 sg* równaj się (1). \diamond *1 pl* równajmy się (1). \diamond *2 pl* równajcie się (1). \diamond *con 3 sg m* by się równał (1). \diamond *3 pl m pers* by się równali (1). \diamond *part praes act* równając się (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Zrównywać się pod względem cechy mierzalnej, stawać się równym z czymś [z czym]* (3) :

a. *Pod względem wysokości* (1) : Cząfu Powodzi/ wczas wżytkiemu ząbieżć/ to ieft/ wodę wyrzćć/ kiedy potrzebá: nie w tén czas kiedy fye wodá z Groblámi równa. *Strum* Q4.

b. *Pod względem długości trwania* (1) :

Fraza: »dzień się z nocą rowna« (1): bo kiedy fye dzień z nocą równa/ á łośńce ná zad vchodzi/ párnicy w práwdzie/ ále iuz nie ták goráco bywa *Oczko* 29.

c. *Pod względem sumy pieniędzy* (1) : Centesima – Lichwa gdi na miefiacz pozłosemie [*lege:* po złotemu] odefta płaczimi czo wedwu lecziech rowna fie z fumną. *Calep* 180b.

2. *Stawiać siebie na równi, uważać się za równego, oceniać się jednakowo; facere aequalem PolAnt; aequare, componere Cn* (23) :

rownąć się komu (19): *BielŻyw* 151; Przeto też Papież równiając fie Bogu nawyfffzemu/ tákowy Kanon o łobie nápiłał/ mowiąc. [...] *KrowObr* 25; Nie rownay fię pánom miedzy ktoremi będziefz *BibRadz Eccli* 32/10; A ták Lucyfer bacząc do fiebie ty dáry Bołkie ktorymi go ozdobił ná przodku/ wpadł w pychę/ ták iż fie chciał rownać nawyflzemu Pánu/ to ieft Bogu. *BielKron* 467; *Mącz* 440a; áno to widzimy/ że Pánowie Krolowi fie równáli *MycPrz* II A2v; *BudNT* Kk3; *SkarŻyw* 68; *NiemObr* 154 [2 r.], 170; SKárzy fie ná Ifmáelá Sará Abrámowi/ Ze fie będąc bękartem równa dziedźicowi *KochMRot* C2v; *KochPhaen* 22; *WujNT* 89 *marg*, Yyyyy4; [Przetóz mądrze Pan Chrístus to słowo wyrzekł do matki fwy/ równiając fye światu: áby wniwczym w słowiéch swoich niedał słuchájącym o łobie y o Mátce fwy mniémánia podeyżránego *BiałPos* 202 (*Linde*)]. *Cf* *rownąć się komu czym; komu w czym.*

rownąć się komu czym (1): Y vrodá powážną y fercem ku temu/ Iuz żaden z wálznych Grekow nie rownay fie iemu [*Andrzejowi Potockiemu*] *PaprPan* X2.

rownąć się komu w czym (3): Tedy Itary Piotr podał nogi y ręce łwoie/ ná frogie gozdzie/ o iednę tylko łáfkę prófząc/ áby go głową do ziemie (chcąc wtym czćić Páná łwego/ á z pokory rownać mu fię y wtym nieśmiejąc) obroćili. *SkarŻyw* 601; *WujNT* 89, 387.

rownąć się z kim (4): tedy mu [*Cyceronowi*] powiedział Sáluftius żeś ty z lekkiego domu powftał/ á nie dawno/ á chcelz fie zemną rownać/ á wiez iáko ia z dawná z wielkiego narodu idę? *RejZwierc* 52v; *BudNT* Kk3; *CzechEp* 338; Helżbietá ś. rownać fię z nią nie śmie/ ále mowi: łkąd mi to przyłzlo iż mátká Páná mego przyłzła do mnie niegodney/ ták wielka krolowa do poddány? *SkarKaz* 578b; [Drudzy ná łwoim łtanie nie przełtájąc/ á wyżłzym zayrząc/ rownać fię z nimi chcą. *SkarKaz* 20a (*Linde*)].

3. *Być podobnym, porównywalnym do kogoś lub czegoś; być jak ktoś lub coś; być z czymś jednoznaczny, równym; comparare Modrz; aequivalere Cn (46)* : Trzy zaraźliwe wady/ Hárdość/ lub domaganie vrzędow/ zbytek y łakomstwo/ równią się. *ModrzBaz* 55v; *SarnStat* 708.

rownać się komu, czemu (23): Wofk niekiedy zduná widział/ Iże z błotá gárnce działał: Ktore więc w gnoiu ftwardziály/ Kámieniowi się równály. *BierEz* Pv; *PatKaz I* 5v, 6; Dziwna rzecz iż to zwierzę [dziki wieprz] [...] za żywota zęby tak twarde ma iż też żelazu się równią *FalZioł* IV 3c; Skąd [z jeziora Wołgo] łpomocami inłzych rzek/ vrołá iełt wielka rzeká rzeczona Wolgá włzythkiemu światu łławna/ ktora się równa Nilufowi álbo Iudułzowi [lege: Induszowi] *BielKron* 432; *KwiatKsiąż* G4v; łłużyć temu/ Kto twych połług niewdzięchen/ to łye nawięłzemu Niełczęłściu równa *KochPieł* 5; *KołakCath* A3; *SkarKaz* 313a, 315b; Równią się wárkocze/ wężom iádowitym. *KlonWor* 6. *Cf rownać się komu czym; komu w czym, »śmierci się rownać«.*

rownać się komu [= czemu czyjemu] (1): Ale chłopyetá co zá chwałę á łławę dobrá odnołłá od ludzi s tego łwego dworáckeyego łzkołowányá/ ty boże wyedz. Równa się tá chwałá onemu/ ktorego ná trzech drzewyen węzeł páłuyá [tj. skazujá na szubienicę]. *GliczKsiąż* H6v.

rownać się komu czym (2): Kędy pirwey Emitowie mięłzkalí/ ktory lud y wielkołciá/ y moznołciá/ y wzrołte^m równáł się Enácyto^m. *BibRadz Deut* 2/10; Tylkom go [cesarza Kalafatosa] ia dla tego przyrownáł łefkiemu/ Vrodá y dołtátkiem równa się náłz iemu *Paprpán* Pv.

rownać się komu w czym (1): Nie od Chriłtułá tedy/ áni od Piotrá/ tá niezbożna łtolicá/ ále od onego kłámce y morderzá łzátáná/ ktoremu się w pyłze równią ci włzyłcy/ ktorzy się ták nád włzytkimi wynołzá *NiemObr* 64.

rownać się z czym (2): Pijány z niemem równa się bydlęciem *RejZwierc* 218; O Boże/ łprawco y miłołniku pokoiu/ ktorego poznánie żywot dáie/ ktorego łłuzbá/ z krolewłká się dołtoynołciá równa/ rácz obronić łługi twe *LatHar* 622.

Zwrot: »śmierci się rownać« [w tym: komu (= kto stwierdza podobieństwo) (4)] = być bardzo bolesnym [szyk zmienny] (8): *BierEz* H4; O námiłłfy miłołnicy moi/ [...] ciełłcie się łami/ bociem iá iełt tak wielmi łmutny/ iłż moy łmutek/ równá mi się łmierci *OpecŻyw* 98v; á kto by miał kłocie w żiwocie barzo wielkie/ gdi się tego napije/ odeidzie bolełć ktora się łmierci równa. *FalZioł* I 14a; iż wraczenie zwyczajnemu człowieku zdrowie iełt, włzakoż nie zwyłkemu łmierci się równa. *GlabGad* K8v; *BielKron* 125, 209; *WujJud* 183v; po nich oni męczeńnicy przedziwni/ ktorzy w wzgárdzie światá y włáfnego zdrowia łwego/ dáiac ie zá łwego krolá (nie ná prołtá/ lekka/ y krotká łmierć/ ále ná długie á nieznołne męczeńłtwo y konánie/ ktore się wielom łmierćiam równáło) miłołć nieołzácowaná ku Bogu y ku nam [...] pokazác chćieli. *SkarŻyw* [407].

a. *Ze wzglądu na ilość, liczbę bądź wielkość; coaequare Vulg; aequipollere Cn [komu, czemu] (4)* : á táka była obfitołtz płfenice iż się równáłá wielkołtzi pyáku morłkyego *HistJóz* C; a tak yam tes zewłzitkym łwim wielkym wołłkiem ktore wołłko równa łłye morzv, wednie y wnoczi ktemvm łye połpiełchal pod zamkiem *LibLeg* 10/146v; *Leop Gen* 41/49; *SkarJedn* 398.

a. *Dorównywać komuś lub czemuś; być z kimś lub czymś na równi; chcieć dorównać; aequare Cn (15)* : *rownać się do kogo [= do czego czyjego] (1)*: Równáło się tych [*Floriana Piaseckiego z bracią*] męłtwo záwłże do Albanow/ Do onych Kuráriow bárzo męžnych pánow. *Paprpán* Zv.

rownąć się komu, czemu (8): *PatKaz III* 87; miáło [*Edyburg*] murowáne nie z cegły ále z przyrodzonych kwádratów kámieni/ ták iż kázda kámienicá równá fie wielkiemu á známienitemu páłacowi. *BielKron* 277v; Ták są dobrze opátrzni Biskupi/ iż biskupstwo Koleńskie równa fie średniemu kroleftwu. *BielKron* 285v, 290v, 441v; *SkarŻyw* 462; Nuż owy rzezáne kábatki/ nuż owy pontaliki/ nuż owy záuwiśifte deliyki/ ieden drugiemu fie równájąc. *RejZwierc* 190v; *GórnRozm* F4.

rownąć się z kim (1): Wielkieć zbytki wśfedy naydzie Ktore dziś ítroią bogacze [...] Owym to więc chudym wádzi Y z íkápieią z tego rádzi [...] Ale by miał wiecznie chrámiác [...] Przed fie <sie> z tłuftemi równác *RejRozpr* Iv.

rownąć się z czym w czym (1): iż fie Cárogrocka ítolicá w ítárożytności Apóstolfskiej/ nie tylo z Rzymfską/ ále áni z Antyofką/ áni z Alexándryfską równác nigdy nie mogła. *SkarJedn* 179.

α. Naśladować (4) :

rownąć się czemu w czym (1): Oney Málpie Beftiey w tym fie nie rownaycie/ Ktora nie wiem dla tzego że fie lámá wiąże *WierKróc* A4v.

rownąć się z kim, z czym (3): A y oni rozmyślájąc dziwne ísprawy páńskie vczyli fie wśfey nádzieie wniem pokládác y wrofskazániu iego á nierównáli fie z vporem przodków íwoich *RejPs* 114v; A nie rownaymy fie z onymi kthorzy fie byli w Ieruzalem z iego [*Pana*] przyścia zátrofkáli *RejPos* 37; *RejZwierc* 190v.

Synonimy: **3.** *przypodobać się, przypodobiać się; a.α. naśladować.*

Formacje współrdzenne cf **ROWNAĆ**.